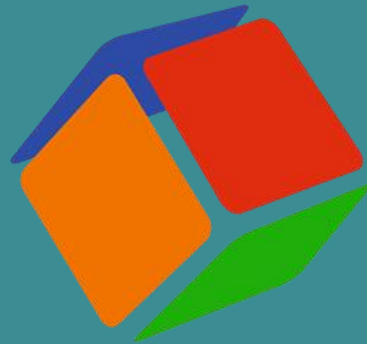

Лекція 3/14. Мобілізаційна підготовка та мобілізація в Україні.

1. СУТНІСТЬ, ПРАВОВА ОСНОВА ТА ЗМІСТ МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ.

3. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАХОДІВ МОБІЛІЗАЦІЇ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ ВІДБИТТЯ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ АГРЕСІЇ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ.

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року (із змінами). – К. : Преса України. – 80 с.
2. Закон України “Про оборону України” від 06.12.1991 №1932-XII
3. Закон України “Про правовий режим воєнного стану ” від 06.04.2000 № 1647-III.
4. Закон України “Про оплату праці” від 24.03.1995 № 108/95-ВР (із змінами).
5. Закон України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію” (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 44, ст.416)
6. Указ Президента України №121 від 25.03.2021. Стратегія воєнної безпеки України.
7. Указ Президента України “Про введення правового режиму воєнного стану в Україні” від 24.02.2022 № 64/2022.
8. Наказ МО України № Н(нрд)-1652-220/16 від 29.08.2024 “Стратегія залучення, розвитку та утримання людського капіталу в силах оборони України на період до 2027 року”.
9. Дайджест мобілізації людських ресурсів: інформ. дайдж. / колектив авторів. – К. : НУОУ, 2024. – 60 с.
10. Центр рекрутингу української армії // <https://recruiting.mod.gov.ua/difference.pdf>.

Китайський стратег і мислитель
Сунь-Цзи (544-496 до н.е.)

Автор знаменитого трактату про військову стратегію “Мистецтво війни”. Хоча його роботи не містять прямих настанов про сучасну мобілізацію, в них можна знайти концепції, що можуть бути застосовані до цього поняття. Ось кілька ключових ідей, які можна пов'язати з мобілізацією:

I. Підготовка і планування

Ідея: Уміння планувати та підготовка до війни є основоположними для досягнення

Застосування до мобілізації: Перед початком мобілізації необхідно мати чіткий план дій. Це включає:

- Оцінка потреб: Визначення кількості військових підрозділів, техніки, ресурсів та матеріалів, які будуть потрібні.
- Створення планів: Розробка планів з розгортання військ, забезпечення постачання та логістики.
- Резерви: Наявність резервів, щоб мати можливість реагувати на непередбачені ситуації чи зміни в обстановці.

Цитата Сунь Цзи: *“Той, хто добре підготовлений, переможе перед тим, як почне битися*
В сучасному трактуванні це і є мобілізаційна підготовка як комплекс заходів, які здійснюються в мирний час з метою підготовки до своєчасного й організованого проведення мобілізації та задоволення потреб оборони держави і захисту її території від можливої агресії, забезпечення життєдіяльності населення в

II. Гнучкість і адаптація

Ідея: Важливо бути здатним швидко реагувати на зміну обставин.

Застосування до мобілізації: Мобілізація повинна бути адаптивною, щоб швидко реагувати на нові потреби та ситуації:

- Аналіз обстановки: постійний моніторинг ситуації на фронті та в тилу для коригування планів мобілізації.
- Гнучкість: здатність швидко перебудовувати плани у відповідь на зміну обстановки, наприклад, зміну чисельності сил противника або логістичних труднощів.

Цитата Сунь Цзи: “Уміле стратегічне планування - це здатність використовувати те, що є, для отримання переваги”.

Це означає, що потрібно бути готовим до змін і використовувати наявні ресурси для отримання максимальної вигоди.

III. Ефективне використання ресурсів

Ідея: Оптимальне використання ресурсів забезпечує максимальний ефект від їх застосування

Застосування до мобілізації: Важливо ефективно розподілити ресурси для забезпечення високої продуктивності:

- Раціональне використання: Ефективне розподілення ресурсів, таких як техніка, боеприпаси, їжа та медикаменти, для підтримки бойових дій.
- Логістика: Організація постачання та забезпечення, щоб уникнути перевантаження або дефіциту.

Цитата Сунь Цзи: “Ефективне використання ресурсів не означає їх бездумне використання, а правильний розподіл для досягнення максимального результату”.

Це підкреслює важливість раціонального управління ресурсами.

IV. Дисципліна та мораль

Ідея: Дисципліна та високий моральний дух є критичними для ефективності військ.

Застосування до мобілізації: Забезпечення морального духу та дисципліни під час мобілізації допоможе підтримувати ефективність і мотивацію військових:

- Тренування та навчання: Регулярні тренування та підвищення кваліфікації для підтримки високого рівня дисципліни;
- Моральний дух: Забезпечення високого морального духу через підтримку, мотивацію та створення сприятливих умов для військової служби.

Цитата Сунь Цзи: “Військо, яке сповнене впевненості і дисципліни, здатне подолати будь-які труднощі”.

Дисципліна та мораль є важливими елементами для ефективності армії.

1. СУТНІСТЬ, ПРАВОВА ОСНОВА ТА ЗМІСТ МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ.

7

Мобілізаційна підготовка - комплекс організаційних, політичних, економічних, фінансових, соціальних, правових та інших заходів, які здійснюються в мирний час з метою підготовки національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, Збройних Сил України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, а також правоохоронних органів спеціального призначення, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та Державної спеціальної служби транспорту (далі - Збройні Сили України, інші військові формування), сил цивільного захисту, підприємств, установ і організацій до своєчасного й організованого проведення мобілізації та задоволення потреб оборони держави і захисту її території від можливої агресії, забезпечення життєдіяльності населення в особливий період.

Мобілізація - комплекс заходів, здійснюваних з метою планомірного переведення національної економіки, діяльності органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій на функціонування в умовах особливого періоду, а Збройних Сил України, інших військових формувань, сил цивільного захисту - на організацію і штати воєнного часу. Мобілізація може бути загальною або частковою та проводиться відкрито чи приховано.

Система управління мобілізаційною підготовкою - складова частина загальної системи управління державою, яка спрямовує діяльність органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, єдиної державної системи цивільного захисту на підготовку систем управління, засобів зв'язку, інформаційного забезпечення, а також фінансових і матеріально-технічних ресурсів, підприємств, установ і організацій до проведення мобілізації.

Особливий період - період функціонування національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, сил оборони і сил безпеки, підприємств, установ і організацій, а також виконання громадянами України свого конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, що настає з моменту оголошення рішення про мобілізацію (крім цільової) або доведення його до виконавців стосовно прихованої мобілізації чи з моменту введення воєнного стану в Україні або в окремих її місцевостях та охоплює час мобілізації, воєнний час і час демобілізації після закінчення воєнних дій

Мобілізаційні завдання (замовлення) - окремі вимоги мобілізаційного плану щодо номенклатури, обсягів виробництва необхідної продукції, утворення і підготовки до розгортання спеціальних формувань, а також затверджені в установленому порядку першочергові заходи мобілізаційної підготовки, які доводяться для виконання до центральних і місцевих органів виконавчої влади, інших державних органів, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування. До підприємств, установ і організацій, що залучаються до виконання мобілізаційних завдань (замовлень), мобілізаційні завдання (замовлення) доводяться на підставі затверджених основних показників мобілізаційного плану і договорів (контрактів), що укладаються в порядку, передбаченому законодавством;

- **Демобілізація, мобілізаційний план,**
- **спеціальні формування,**
- **основні показники мобілізаційного плану,**
- **мобілізаційні потужності,**
- **оповіщення,**
- **система військового обліку,**
- **частковий наряд**

Правовою основою мобілізаційної підготовки та мобілізації є Конституція України, Закон України "Про оборону України", цей та інші закони України, а також видані відповідно до них нормативно-правові акти.

Мобілізаційна підготовка та мобілізація здійснюються на основі таких принципів:

- централізоване керівництво;
- завчасність;
- плановість;
- комплексність і погодженість;
- персональна відповідальність за виконання заходів щодо мобілізаційної підготовки та мобілізації;
- дотримання прав підприємств, установ і організацій та громадян;
- гарантована достатність;
- наукова обґрунтованість;
- фінансова забезпеченість.

1. Правове регулювання у сфері мобілізаційної підготовки та мобілізації;
2. Наукове і методичне забезпечення мобілізаційної підготовки та мобілізації;
3. Визначення умов діяльності та підготовка органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій до роботи в умовах особливого періоду;
4. Розроблення мобілізаційних планів, довготермінових і річних програм мобілізаційної підготовки;
5. Підготовка Збройних Сил України, інших військових формувань до проведення мобілізації;
6. Підготовка національної економіки та її галузей до переведення і функціонування в умовах особливого періоду;
7. Підготовка єдиної державної системи цивільного захисту до функціонування в умовах особливого періоду;
8. Створення, розвиток та утримання мобілізаційних потужностей для задоволення потреб держави в особливий період;
9. Утворення і підготовка до розгортання спеціальних формувань;

ЗМІСТ МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТАНОВИТЬ: (продовження)

12

10. Створення мобілізаційного резерву;
11. Створення та утримання страхового фонду проектної, конструкторської і технологічної документації на продукцію мобілізаційного та оборонного призначення;
12. Підготовка й утримання в належному стані техніки та об'єктів, призначених для передачі в разі мобілізації Збройним Силам України, іншим військовим формуванням;
13. Забезпечення готовності системи управління державою до функціонування в особливий період;
14. Планування і підготовка до нормованого (у разі необхідності) забезпечення населення продовольчими та непродовольчими товарами, медичним обслуговуванням, послугами зв'язку, транспорту, комунальними та побутовими послугами;
15. Військовий облік призовників, військовозобов'язаних та резервістів;
16. Підготовка та накопичення військово-навчених людських ресурсів призовників, військовозобов'язаних та резервістів для комплектування посад, передбачених штатами воєнного часу;
17. Бронювання військовозобов'язаних за органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами і організаціями на період мобілізації та на воєнний час;

ЗМІСТ МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТАНОВИТЬ: (продовження)

13

18. Підготовка керівного складу органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, єдиної державної системи цивільного захисту, підприємств, установ і організацій до дій у разі мобілізації;
19. Підвищення кваліфікації з питань мобілізаційної підготовки та мобілізації керівників органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, працівників відповідних мобілізаційних підрозділів і працівників з питань мобілізаційної роботи;
20. Проведення військово-економічних мобілізаційних навчань і тренувань;
21. Перевірка та оцінка стану мобілізаційної готовності національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, Збройних Сил України, інших військових формувань, сил цивільного захисту, підприємств, установ і організацій, а також адміністративно-територіальних одиниць України;
22. Міжнародне співробітництво у сфері мобілізаційної підготовки;
23. Підготовка фінансової системи держави до функціонування в умовах особливого періоду;

24. Розробка і підготовка до запровадження стандартів особливого періоду;
25. Планування і підготовка до технічного прикриття в особливий період об'єктів, споруд та транспортних магістралей оборонного і важливого загальнодержавного значення;
26. Доведення основних показників мобілізаційного плану, укладання договорів (контрактів) на виконання підприємствами, установами і організаціями мобілізаційних завдань (замовлень), поставку матеріально-технічних ресурсів, виконання робіт та надання послуг в особливий період;
27. Підготовка транспортної системи до забезпечення мобілізації;
28. Підготовка до перерозподілу трудових ресурсів в особливий період;
29. Інформаційне забезпечення;
30. Підготовка до переведення редакцій друкованих медіа і телерадіоорганізацій до роботи під час мобілізації та у воєнний час.

1. Переведення національної економіки, органів державної влади, інших державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, а також адміністративно-територіальних одиниць України на роботу в умовах особливого періоду;
2. Переведення Збройних Сил України, інших військових формувань, сил цивільного захисту на організацію і штати воєнного часу.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ.

16

КЕРІВНИЦТВО ПРОВЕДЕННЯМ МОБІЛІЗАЦІЇ

17

Розподіл відповідальності між суб'єктами мобілізації

Суб'єкти,
відповідальні
за проведення
мобілізації/
завдання

	Керівництво мобілізацією	Планування мобілізації	Координація заходів мобілізації	Всебічне забезпечення мобілізації	Нормативно-правове	Інформаційне забезпечення мобілізації	Збір та аналіз інформації про проведення мобілізації	Забезпечення функціонування системи військового обліку	Президент України (Офіс Президента України)	Забезпечення функціонування ЄДРВР "ОБЕРІГ"	Проведення заходів з оповіщення в/зобов'язаних	Забезпечення прибуття в/зобов'язаних	Забезпечення роботи центрів мобілізації	Контроль проведення мобілізації
Президент України (Офіс Президента)	ГД				ГД		Е							ГД
КМУ (Секретаріат КМУ)				ГД	ГСУ		Е	Е						
РНБО			ГД				Е							Е
МВС	СВ	СВ	СВ		Е	СВ		Е				СВ	Е	
МЗС	СВ	СВ	СВ		Е	СВ		Е						
МОЗ	СВ	СВ	СВ		Е	СВ		Е				СВ	Е	
МІНЮСТ	СВ	СВ	СВ		Е	СВ		Е						
МІНКУЛЬТ			СВ		Е	ГД		Е						
ОВА	Е		Е	Е		Е	Е	Е		Е		Е	ГД	Е
РВА		СВ		СВ		Е	Е	Е		Е	Е	Е	СВ	
ОМС		СВ		СВ		Е		Е		Е	Е	Е	СВ	
Міноборони (Координаційний Штаб)	ГСУ	СВ	ГСУ	ГСУ		ГСУ	ГСУ		ГД					ГСУ
Генеральний Штаб	ГВ	ГД	ГВ		Е	ГВ	ГД	ГД	ГСУ					ГВ
КСВ ЗС України, ОК	Е	ГСУ	Е	ГВ	Е	Е	Е	Е	Е					
ОТЦК та СП	Е	ГВ	Е	Е		Е	Е	Е	Е					
Р(М)ТЦК та СП		Е				Е	Е	ГВ	Е	ГД	Е	ГД	Е	
Підприємства					СВ			Е		Е	Е	СВ		

ГД

Головний в державі

ГСУ

Головний в сфері управління

ГВ

Головний виконавець

Е

Виконавець

СВ

Співвиконавець

Керівництво мобілізацією являє собою вид управлінської діяльності, який на засадах лідерства і влади забезпечує формування форм і методів виконання заходів мобілізації, їх трансформацію в управлінські рішення шляхом використання комунікацій. Розподіл функціональних завдань та відповідальності суб'єктів мобілізації наведено в додатку 1 описано детальніше

Загальне керівництво у сфері мобілізаційної підготовки і мобілізації держави здійснюється Президентом України.

Організаційне керівництво мобілізаційною підготовкою і мобілізацією в Україні здійснюється Кабінетом Міністрів України.

Безпосереднє керівництво щодо реалізації заходів з мобілізаційної підготовки і мобілізації здійснюється в центральних органах виконавчої влади, інших державних органах їх керівниками, а в ЗС України, інших військових формуваннях - центральними органами управління відповідних військових формувань.

Міністерство оборони України

- планує і здійснює управління заходами щодо мобілізації та демобілізації у ЗС України;
- бере участь у проведенні мобілізації та демобілізації в інших військових формуваннях;
- здійснює контроль за станом мобілізаційної готовності у ЗС України та за мобілізаційною готовністю підприємств, установ і організацій, яким встановлено мобілізаційні завдання (замовлення) для задоволення потреб ЗС України, інших військових формувань;
- забезпечує та організовує належне функціонування системи військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів в державі.

Генеральний штаб ЗС України через оперативні командування та (військові) адміністрації

- здійснює управління призовом громадян на військову службу під час мобілізації та визначає обсяги їх призову (крім Служби безпеки України (далі - СБУ) та розвідувальних органів);
- контролює планування заходів щодо підготовки, підтримання ЗС України у бойовій та мобілізаційній готовності, комплектування їх особовим складом, проведення призову, прийняття громадян на військову службу, визначення потреб і ресурсів, необхідних для виконання завдань, покладених на ЗС України.

Оперативні командування

- Контролюють діяльність ТЦК та СП

Центральні органи виконавчої влади

- розробляють і подають Кабінету Міністрів України проект мобілізаційного плану національної економіки України на особливий період;
- узагальнюють потреби ЗСУ та інших військових формувань і розробляють мобілізаційні завдання (замовлення) виходячи з економічних можливостей держави;
- розробляють критерії оцінок рівнів мобілізаційної готовності національної економіки України та підприємств, установ і організацій, яким встановлені мобілізаційні завдання (замовлення).

Кабінет Міністрів України

- організовує розроблення проекту мобілізаційного плану України на особливий період та подає його на затвердження Президентіві України;
- визначає і затверджує основні показники мобілізаційного плану національної економіки та мобілізаційні завдання (замовлення) центральним і місцевим органам виконавчої влади, іншим державним органам, Раді міністрів Автономної Республіки Крим на особливий період.

Центральні органи виконавчої влади

- розробляють і подають Кабінету Міністрів України проект мобілізаційного плану національної економіки України на особливий період;
- узагальнюють потреби ЗСУ та інших військових формувань і розробляють мобілізаційні завдання (замовлення) виходячи з економічних можливостей держави;
- розробляють критерії оцінок рівнів мобілізаційної готовності національної економіки України та підприємств, установ і організацій, яким встановлені мобілізаційні завдання (замовлення).

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення основних термінів

Стаття 2. Правова основа мобілізаційної підготовки та мобілізації

Стаття 3. Основні принципи і зміст мобілізаційної підготовки та мобілізації

Розділ II

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Стаття 4. Організація і порядок проведення мобілізаційної підготовки та мобілізації

Розділ II

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Стаття 4. Організація і порядок проведення мобілізаційної підготовки та

Стаття 5. Мобілізаційні підрозділи

Стаття 6. Військово-транспортний обов'язок

Стаття 7. Фінансування мобілізаційної підготовки та мобілізації

Стаття 8. Стимулювання заходів з мобілізаційної підготовки

Стаття 9. Захист інформації про мобілізаційну підготовку та мобілізацію

Розділ III

ПОВНОВАЖЕННЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ, ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ, КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ, ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У СФЕРІ МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Стаття 10. Верховна Рада України

Стаття 11. Президент України

Стаття 12. Кабінет Міністрів України

Стаття 13. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері економічного розвитку

Стаття 13-1. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері економічного розвитку

Стаття 14. Повноваження Міністерства оборони України

Стаття 15. Повноваження інших центральних органів виконавчої влади та інших державних органів

Стаття 16. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим

Стаття 17. Місцеві органи виконавчої влади

Стаття 19. Судові органи

Розділ IV

ОБОВ'ЯЗКИ ПІДПРИЄМСТВ, УСТАНОВ І ОРГАНІЗАЦІЙ ТА ГРОМАДЯН ЩОДО МОБІЛІЗАЦІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА МОБІЛІЗАЦІЇ

Стаття 21. Обов'язки підприємств, установ і організацій щодо мобілізаційної підготовки та мобілізації

Стаття 22. Обов'язки громадян щодо мобілізаційної підготовки та мобілізації

Стаття 23. Відстрочка від призову на військову службу під час мобілізації

Розділ V

БРОНЮВАННЯ ВІЙСЬКОВОЗОБОВ'ЯЗАНИХ НА ПЕРІОД МОБІЛІЗАЦІЇ ТА НА ВОЄННИЙ ЧАС

Стаття 24. Мета бронювання військовозобов'язаних

Стаття 25. Організація і порядок бронювання військовозобов'язаних

Розділ VI

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО МОБІЛІЗАЦІЙНУ ПІДГОТОВКУ ТА МОБІЛІЗАЦІЮ

Стаття 26. Відповідальність за організацію мобілізаційної підготовки та стан мобілізаційної готовності

Розділ VI-1.

ЗАХОДИ ВПЛИВУ ЩОДО ГРОМАДЯН, ЯКІ НЕ ВИКОНУЮТЬ ОБОВ'ЯЗКИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ЦИМ ЗАКОНОМ, ПІД ЧАС МОБІЛІЗАЦІЇ

Стаття 27. Заходи впливу

Розділ VII

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

3. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАХОДІВ МОБІЛІЗАЦІЇ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ ВІДБИТТЯ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ АГРЕСІЇ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ

24

Позитивні сторони мобілізації та мобілізаційної підготовки в Україні в перші місяці війни:

- Генеральним штабом своєчасно були визначені (уточнені) терміни та черговість комплектування військових організаційних структур усіх складових сил оборони;
- своєчасно проведено оповіщення та призов резервістів до бойових військових частин;
- в короткі терміни були відпрацьовані штати військових частин, які формувались заново з урахуванням наявного озброєння та військової техніки (далі – ОВТ) , яке зберігалось на базах, складах, арсеналах а також ОВТ, яке було надано партнерами;
- командування Сухопутних військ ЗС України спільно з органами державної влади та органами місцевого самоврядування змогло забезпечити ефективну роботу територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (далі – ТЦК та СП) в умовах дії правового режиму воєнного стану, що дало змогу своєчасно і якісно доукомплектувати військові частини бойового складу мобілізаційними ресурсами (резервістами та контрактниками), які мали бойовий досвід;
- патріотизм та активна позиція всього народу України і, особливо волонтерів, по забезпеченню Збройних Сил України та інших складових сил оборони всіма необхідними матеріально-технічними засобами;
- висока мотивація особового складу;
- оперативне реагування на ситуацію в Україні та надання матеріально-технічної (особливо щодо озброєння і військової техніки) і фінансової допомоги державами-партнерами;
- наявність бойового досвіду у особового складу у т.ч. мобілізованого, офіцерів і особливо у бойових генералів (Головнокомандувача та всіх командувачів угруповань військ).

- **переглянути організаційно-штатні структури** військових частин бойового складу, і привести їх у відповідність до завдань, які реально вони можуть виконувати, враховуючи ОВТ, якими вони оснащені;
- при формуванні нових військових частин, основну увагу звернути на якість їх комплектування особовим складом, особливо офіцерських посад та, при будь-яких обставинах, проводити з ними бойове **злагодження**, не менше 12-15 діб (до роти (батареї) включно);
- визначити потребу військ (сил) у техніці національної економіки та негайно організувати її вилучення для потреб сил оборони;
- формування нових військових частин проводити **розосереджено** по підрозділах, скрито **поза межами населених пунктів**;
- категорично **заборонити розміщення особового складу** після формування підрозділів для проведення бойового злагодження **у казармах військових містечок** (тільки в наметових містечках і в районах, визначених ГШ ЗС України);
- **відновити навчання офіцерського та сержантського складу**, в повному обсязі, на курсах підвищення кваліфікації та у вищих військових навчальних закладах (навчальних центрах), відповідно до програм підготовки на воєнний час;
- **організувати короткострокові курси підготовки особового складу** щодо набуття навичок в управлінні та застосуванні нового озброєння і військової техніки, які надходять **від країн-партнерів**.

Основні недоліки мобілізації та мобілізаційної підготовки в Україні:

- нормативно-правовими актами не визначено порядок взяття на військовий облік громадян України, які прибули з інших місцевостей (змінили місце проживання, з тимчасово окупованих територій) в умовах правового режиму воєнного стану, у більшості з них відсутні військово-облікові документи;
- при зміні місця реєстрації військовозобов'язаних через вебпортал, мобільний застосунок “Дія”, Р(М)ТЦК та СП до моменту надходження з відділу реєстрації повідомлення про реєстрацію, зняття з реєстрації місця проживання в паперовому вигляді не володіли інформацією про місце реєстрації військовозобов'язаного. Керівними документами було передбачено військовозобов'язаному особисто прибувати для взяття та зняття з обліку, під час якого є можливість уточнити всі необхідні данні для військового обліку.

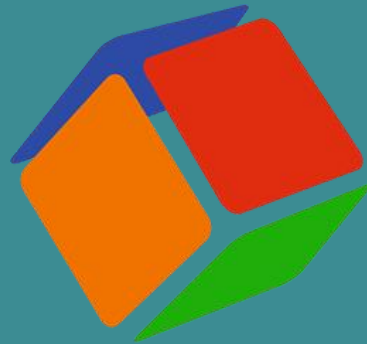

3. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТА УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАХОДІВ МОБІЛІЗАЦІЇ З УРАХУВАННЯМ ДОСВІДУ ВІДБИТТЯ ШИРОКОМАСШТАБНОЇ АГРЕСІЇ РФ ПРОТИ УКРАЇНИ

27

РІЗНИЦЯ МІЖ СЛУЖБОЮ ЗА КОНТРАКТОМ ТА МОБІЛІЗАЦІЄЮ

№ зп	За контрактом	З призовом під час мобілізації на особливий період	Примітка
1.	Можливість вибору місця проходження військової служби Виключення: Рекомендаційний лист від в/ч, яка не входить до переліку в/ч пріоритетного комплектування, є підставою для направлення громадянина саме в цю частину лише після отримання відповідного погодження ГШ ЗСУ	Розподіл військовослужбовців до військових частин здійснюється за рішенням керівництва видів, окремих родів військ (сил) та ГШ ЗС України відповідно до потреб в доукомплектуванні. Виключення: Відповідно до цього порядку, рекомендаційний лист від в/ч, яка входить до переліку в/ч пріоритетного комплектування, є підставою для направлення мобілізованого саме в цю частину	Для засуджених осіб передбачена можливість укладення контракту після ініціювання засудженим процедури розгляду питання про умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. Для засуджених місцем служби є спеціальний підрозділ, визначений ГШ ЗСУ
2.	Можливість обрання відповідної військово-облікової спеціальності (професії) та можливість кар'єрного зростання з урахуванням особистих побажань військовослужбовця	Направлення на фахову підготовку за відповідною ВОС здійснюється за рішенням керівництва видів, окремих родів військ (сил) та ГШ ЗСУ відповідно до потреб в доукомплектуванні	Опанування нової ВОС, курси підвищення кваліфікації тощо

Лекція 3/14. Мобілізаційна підготовка та мобілізація в Україні.